

Obsah

Poděkování	15
Seznam zkratek	17

1. Úvod: splynutí protikladů / 21

Empiristické paradigma	23
Berkeleyho dualismus	29
Dřívější opozice vůči empiristickému paradigmatu	32
Základní vývojový rámec	35
Splynutí protikladů	37

2. Berkeleyho předchůdci o Já a sebepoznání / 41

Descartes a perceptuální model poznání	42
Descartes o sebepoznání	44
Hobbes o poznání Já	48
Malebranche: „Pro sebe sama nejsme nic jiného než stíny“	52
Locke o duchovní substanci	57

3. Berkeleyho odmítnutí „despotismu oka“ / 67

Oko a filosofická tradice	69
Význačné postavení vidění	71
Oko a intelekt	73
Berkeleyho odmítnutí význačného postavení vidění	77
Vzdálenost a kinestetické vnímání	80
Prostor a tělesný pohyb	83

Mysl jako aktivní princip.	85
Problém vlastního těla subjektu.	88

4. Poznání činného Já / 93

Žádná idea Já.	94
Idea jako percepce Já.	97
Relativní poznatek Já?.	101
Dva druhy bezprostředního poznání.	104
Poznatek Já jako poznávání skrze konání.	106
Prožívání Já.	109
„Ohromná chyba“.	111
Sebezapomenutost a „mistrovský argument“.	114
Poznatek o duchu a role jazyka.	117

5. Poznatky a innatismus / 121

Poznatky neboli „notiones“.	122
Berkeleyho mlčení stran innatismu.	124
Dvě podoby innatismu.	127
Berkeley a kultivovaný innatismus.	132
Dvě námítky proti příbuznosti kultivovaného innatismu a nauky o poznacích.	136
Specifičnost Berkeleyho nauky o poznacích.	139
Neoddělitelnost poznatků od idejí.	144

6. Dobro, číslo a poznatek Boha / 147

Základ morálního poznání: dobro.	148
Základ matematiky: jednotka a číslo.	152
Základ teismu: poznatek Boha.	158

Dobro, číslo, přirozenost Boha a charakteristické rysy Berkeleyho přístupu k nim	172
---	-----

7. Vnímání: pasivní a aktivní schopnost / 175

Dvousložkový pohled na vnímání	177
Problém pasivity	179
Berkeley a činnost	182
Akt jednocení v Berkeleyho pozdější filosofii	185
Náznaky perceptuální aktivity v prvním vydání „Tří dialogů“	191
Já a mysl	193
Závěr: koherence Berkeleyho zralého stanoviska	195

8. Berkeleyho pojmový aktivismus / 197

Co je pojem?	198
Pokušení abstrakce	198
Pojem – jeho utváření a vlastnění	201
Berkeleyho aktivistický přístup k vlastnění pojmů	203
Humova chybná interpretace Berkeleyho	205
Jazyk a univerzálie: byl Berkeley nominalista?	209
Pojmy jakožto „vědět jak“	214
Vztahy	215
Ještě jednou k Berkeleyho dualismu	218
Bibliografie	221
Summary	231
Jmenný rejstřík	233